

великих внутрішніх ресурсів і можливостей для розвитку, потрібно поступово обмежувати співпрацю з Міжнародним валютним фондом у частині отримання кредитних позик, вимоги за якими часто несуть загрози для економічного і політичного суверенітету держави. Однак оптимізації механізмів монетарної політики, створення банків розвитку, впровадження державних програм кредитування реального сектору економіки буде недостатнім без зміни політичної та управлінської еліти, для якої співпраця з Міжнародним валютним фондом є інструментом виправдання власних прорахунків і реалізації меркантильних інтересів.

Література:

1. Державний борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/debtgov/>
2. Марків, Г. В. Реалії та перспективи співпраці України з міжнародним валютним фондом / Г.В. Марків // Інноваційна економіка – 2013. -№ 10.- С. 11-15
3. Участь України у міжнародних організаціях – Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>

Іванна ШМИГЕЛЬСЬКА

студентка факультету обліку і аудиту

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Малахова О.Л.

ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Нині монетарна політика центрального банку сконцентрована, насамперед, на забезпеченні фінансової стійкості банківського сектора, а відтак і фінансової стабільності в країні, що є одним з найважливіших чинників економічного зростання держави в загальному. Тому, монетарна політика Національного банку України (НБУ) знаходиться під пильною увагою усіх без винятку економічних агентів, оскільки перейшла на цілком новий режим регулювання, а саме – інфляційне таргетування.

Інфляційне таргетування - це монетарний режим, в якому центральний банк використовує заявлену ціль інфляції як номінальний орієнтир та керує грошово-кредитною політикою для досягнення цієї мети в середньостроковий термін. Цей режим передбачає публічне оголошення цих кількісних середньострокових цілей щодо інфляції [2, с. 31; 3, с. 3;]. Метод таргетування інфляції передбачає, що метою є стабільність цін, яка спрямовує свій вплив на інфляцію.

Суворі кредитно-грошова політика, яку Національний банк почав здійснювати з початку 2015 року, був пов'язаний з ескалацією військового конфлікту на Сході України з зростаючими негативними ринковими очікуваннями, дисбалансом валютного ринку та інфляційним зростанням. Зрештою, підвищення ставки дисконтування повинно стримувати інфляцію [1, с. 25]. Аналізуючи ситуацію, що склалась у грошово-кредитній сфері України протягом 2016-2017 рр., можна стверджувати, що завдання підтримки цінової стабільності виконувалося не повною мірою. За підсумками 2016 року рівень інфляції становив 12,4%, що відповідає цілям Національного банку, зокрема зниження інфляції на кінець 2016 року до рівня 12% ± 3 п. п. Проте, за даними 2017 року рівень інфляції становив 13,7%, що перевищує цільовий орієнтир за споживчою інфляцією, встановлений для 2017 р. на рівні 8% ± 2

п. п. На кінець 2018 року передбачений плановий показник у розмірі $6\% \pm 2$ п. п. За даними НБУ в січні індекс інфляції склав 1,5% [2,3].

Оскільки рівень процентної ставки центрального банку є головним інструментом для досягнення внутрішнього балансу на сьогоднішній день, через зниження інфляційного тиску та стабілізації валютного ринку, з 28 серпня 2015 року НБУ поступово почав знижувати ставку дисконтування. Слід зазначити, що НБУ продовжував запроваджувати обмеження монетарної політики. Дійсно, протягом цього часу спостерігалася нестабільність світової економіки, падіння цін на український експорт, запровадження нових обмежень до Російської Федерації, затримка зовнішнього фінансування для України, внутрішньополітична нестабільність в Україні та посилення напруженості на валютному ринку [1, с. 25; 4, с. 119].

Слід зазначити, що високий рівень ставки дисконту суттєво знижує ефект від каналу надання кредитів на відсоткові ставки, що негативно впливає на економічний розвиток. Тому, через низький рівень облікової ставки, ефект цього каналу розширюється, а економічне зростання обумовлюється припливом іноземних інвестицій. Впливаючи на нижчу межу процентних ставок на кредитному ринку тієї або іншої країни, дисконтна ставка, таким чином, впливає на формування ціни капіталу, і тому - це один з найважливіших чинників зростання або зниження іноземних інвестицій, що є завжди супроводжується надходженням і відходженням іноземної валюти з грошового ринку.

Окрім того, слід зосередити увагу також і на взаємозв'язок між грошовими агрегатами та економічною динамікою, підтвердженими реальною української практикою. Важливою складовою реального економічного зростання в Україні за певні періоди протягом останніх півтора десятиліть була сама по собі монетарна експансія. Отже, для випадку України значне зростання реального ВВП досягло тих років, коли грошова маса збільшилася щонайменше на 10%. Межі зростання грошової маси (нижче 10%) пов'язані зі значним зниженням реального ВВП. Тому грошове звуження, перш за все, є стримуючим фактором для регенерації економічного зростання [5, с. 52].

Таким чином, обмежувальна грошово-кредитна політика перетворилася на один з найважливіших негативних факторів гальмування розвитку. Він не тільки «вимиває» і продовжує руйнувати ресурси реального сектору, але і ще більше погіршує фінансовий потенціал країни порівняно з переважною більшістю країн, що характеризується грошовою експансією. Така ситуація в Україні принципово відрізнялася від основної тенденції економічної політики останніх років, яка спостерігається в розвинених країнах, а також в успішних країнах, що застосовують практику розширення грошової маси. Отже, стабілізуючі політичні наміри в Україні мають явно суперечливі практичні результати [4, с. 31; 6; 5].

Таким чином, поєднання цих проблем та недоліків у здійсненні грошово-кредитної політики на сучасному етапі вимагає негайного вирішення. Зрештою, саме грошова політика, як невід'ємна частина економічної політики держави, має особливий вплив на хід економічних процесів у ринковій економіці. Вирішення цих проблем та подальша розробка НБУ ефективних та адекватних сучасних умов грошово-кредитної політики стануть важливою передумовою для забезпечення соціально-економічного розвитку України.

Література:

1. Ніколайчук С.В. Визначення рішень щодо монетарної політики НБУ / С. Ніколайчук // Семінар для вчителів вищих навчальних закладів України "Практичні аспекти формулювання та реалізації грошово-кредитної політики НБУ" Київ, Навчальний центр НБУ, 10 листопада 2016 р. - 40 стор. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: //bank.gov.ua/doccatalog/document? Id = 39476461.
2. Грошово-кредитна та фінансова статистика НБУ // Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
3. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки : Постанова Правління НБУ від 18.08.2015 року №541[Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/v0541500-15
4. Політика монетарної експансії в підтримку зростання та розвитку / Наука. Ред. В. Юрчишин. - Київ: Заповіт, 2016 р. - 116 с.
5. Журавка Ф.О. Дисконтна політика НБУ як інструмент здійснення монетарної політики держави / Ф. О. Журавка // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук пр. - Львів, 2008. - Вип. 1 (69): Фінансовий ринок України: глобалізація та європейська інтеграція. - с. 293-298.

Ірина ШНУРИК

студентка факультету обліку і аудиту

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Малахова О.Л.

ВПЛИВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА СТАН ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Сучасні процеси міграції у світі є однією з ключових проблем усього людства. Міжнародна міграція є надзвичайно багатограним процесом, адже є ціла низка причин, що змушують людей переїжджати до іншої країни: вимушене переміщення через загрозу свободі, життю чи здоров'ю внаслідок військових конфліктів, політичних репресій чи екологічних катастроф (біженці), об'єднання сімей, реадмісія (повернення нелегальних мігрантів на батьківщину) і, нарешті, найбільш поширена причина – міграція з метою пошуку кращих умов життя і праці, тобто зумовлена економічними факторами (економічна міграція). Міграційні процеси є об'єктом державного регулювання, що зазначено в Концепції державної міграційної політики [1].

Трудова міграція в Україні є важливим чинником впливу на соціально-економічний розвиток та міжнародні відносини, вагомою складовою частиною євроінтеграції. Заробітки за кордоном сприяють підвищенню рівня життя багатьох домогосподарств, зменшенню бідності, зниженню тиску на ринку праці, розвитку малого бізнесу. Грошові перекази мігрантів своїм сім'ям на батьківщині, зіставляючи з 5,3% ВВП країни [2], перевищують обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку. На сьогодні Україна для ЄС є одним із найбільших джерел постачання мігрантів, а країни ЄС – головним напрямом міграції для українців.

Згідно з даними Статистичної організації Європейської Комісії (Євростат) за 2014 р., українці являють собою п'яту за розміром національну емігрантську групу в ЄС (після турків, марокканців, китайців та індусів). Євростат оцінює кількість українців, що постійно мешкають в ЄС, в 634 851 особу [3].